

3. Obyvatelstvo

Počet obyvatel Ústeckého kraje, zjištěný v souladu s platnou metodikou na základě deklarovaného obvyklého pobytu, činil k rozhodnému okamžiku sčítání (26. 3. 2021) celkem 789 098 obyvatel, z toho bylo 388 965 mužů (49,3 %) a 400 133 žen (50,7 %). Na celkovém počtu obyvatel České republiky se Ústecký kraj podílel 7,5 % a byl pátý nejvyšší mezi kraji.

Nejvíce obyvatel bylo sečteno v okresech Děčín a Teplice (124,0 resp. 122,7 tisíc obyvatel), na počtu obyvatel kraje se podíleli 15,7 resp. 15,6 %. Nejnižší počet obyvatel evidovali v okrese Louny – necelých 85 tisíc osob, na počtu bydlících obyvatel kraje se podílel 10,8 %.

Z pohledu správních obvodů ORP bylo nejvíce obyvatel podle obvyklého pobytu sečteno v Ústí nad Labem (115,6 tisíc), naproti tomu obvodem s nejnižším počtem obyvatel byl ke dni sčítání 2021 SO ORP Podbořany s 15,6 tisíci osob.

Nejmenší obcí z pohledu počtu obyvatel byla obec Staňkovice v okrese Litoměřice, kde obvykle pobývalo 28 osob, druhou nejmenší obcí byl Brodec v okrese Louny se 78 obyvateli. Nejvíce obyvatel žilo v krajském městě Ústí nad Labem, a to 89 713 osob.

3.1 Věková struktura

Z pohledu věkového složení byly k datu sčítání 2021 nejpočetnější skupinou obyvatelstva osoby v produktivním věku (15–64 let), které představovaly v Ústeckém kraji 63,3 %, tj. o 0,2 p. b. méně než za celou Českou republiku. Jejich počet v kraji dosahoval 499 753 osob. Druhou nejpočetnější skupinou byly osoby v poproduktivním věku (65 a více let), na celkovém počtu obyvatel kraje se podílely 20,6 % (162 386 osob), proti ČR byl podíl vyšší o 0,2 p. b. Podíl nejmladší věkové kategorie (děti ve věku 0–14 let) dosáhl v Ústeckém kraji 16,1 % (126 959 osob) a byl stejný jako v celé ČR.

V porovnání s ostatními kraji obsadil Ústecký kraj pátou nejvyšší příčku v nejmladší věkové kategorii, nejvyšší podíl dětí ve věku 0–14 let měl Středočeský kraj (17,9 %), naopak nejmenší podíl evidovali v hlavním městě Praze a v Karlovarském kraji (shodně 15,3 %). Ústecký kraj měl šestý nejvyšší podíl ekonomicky aktivních osob, nejvyšší příčku obsadilo hlavní město Praha (66,3 %), kdežto nejnižší podíl osob ve věku 15–64 let sečetli v Královéhradeckém kraji (61,9 %), kde byl zároveň nejvyšší podíl osob v poproduktivním věku (22,4 %). Nejnižší podíl zaznamenali v hlavním městě Praze a ve Středočeském kraji (18,4 resp. 18,8 %). Podíl osob 65 letých a starších v Ústeckém kraji zaujímal v mezikrajovém srovnání čtvrtou nejnižší příčku.

Tab. 3.1.1 Obyvatelstvo podle věku a okresů

Kraj, okresy	Obyvatelstvo celkem	v tom ve věku (%)								
		0–4	5–14	15–24	25–34	35–44	45–54	55–64	65–74	75 a více
Ústecký kraj	789 098	5,0	11,0	9,8	11,4	14,2	15,5	12,4	13,1	7,4
Děčín	124 026	4,9	11,2	10,0	10,6	13,5	15,6	12,0	14,4	7,7
Chomutov	119 240	5,1	10,8	9,8	11,9	14,7	15,4	13,0	12,5	6,7
Litoměřice	117 400	5,1	11,3	9,3	11,3	14,8	15,2	12,1	13,3	7,7
Louny	84 956	5,1	11,2	9,6	11,4	14,6	15,2	12,6	13,4	7,0
Most	105 165	4,9	10,9	9,9	11,6	13,9	15,4	13,3	12,6	7,5
Teplice	122 730	5,0	10,9	9,7	11,5	14,1	16,1	12,4	12,9	7,5
Ústí nad Labem	115 581	5,2	11,0	10,1	11,6	14,2	15,4	11,7	12,9	7,8

V rámci Ústeckého kraje jsme evidovali nejvyšší podíl dětí ve věku 0–14 let v okresech Litoměřice a Louny (shodně 16,3 %), nejnižší podíl byl ve 3 okresech – Chomutov, Most a Teplice (shodně 15,9 %). Na celkovém počtu obyvatel příslušného okresu se osoby v produktivním věku nejvíce podílely v okresech Chomutov a Most (64,9 resp. 64,0 %). Nejnižší podíl osob ve věku 15–64 let byl v okrese Děčín (61,7 %), kde vykázali zároveň nejvyšší podíl osob v poproduktivním věku (22,1 %). Nejnižší podíl osob ve věku 65+ se nacházel v okrese Chomutov (19,2 %).

Z pohledu jednotlivých pohlaví bylo pořadí podílu u žen i mužů shodné u věkových kategorií v produktivním i poproduktivním věku. Nejvyšší podíl osob ve věku 15–64 let u mužů i žen jsme evidovali v okrese Chomutov, u osob 65+ v okrese Děčín. Naproti tomu nejnižší podíl produktivních osob byl u obou pohlaví v okrese Děčín, poproduktivních v okrese Chomutov. Rozdílně to bylo u pohlaví nejmladší věkové kategorie – u mužů byl nejvyšší podíl vykázan v okresech Litoměřice a Ústí nad Labem, zatímco u žen to bylo v okrese Louny. Nejméně se věková kategorie 0–14letých podílela na počtu obyvatel regionu u mužů v okrese Chomutov, u žen v okrese Teplice.

Tab. 3.1.2 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a okresů

Kraj, okresy	Muži	v tom podle věku (%)			Ženy	v tom podle věku (%)		
		0–14	15–64	65 a více		0–14	15–64	65 a více
Ústecký kraj	388 965	16,7	65,7	17,6	400 133	15,5	61,0	23,5
Děčín	61 188	16,8	64,1	19,1	62 838	15,5	59,5	25,0
Chomutov	59 020	16,3	67,3	16,4	60 220	15,5	62,6	21,9
Litoměřice	58 326	17,0	64,9	18,1	59 074	15,7	60,5	23,8
Louny	42 069	16,5	65,9	17,6	42 887	16,1	60,9	23,0
Most	51 633	16,6	66,6	16,8	53 532	15,2	61,5	23,3
Teplice	60 366	16,7	65,8	17,5	62 364	15,1	61,6	23,3
Ústí nad Labem	56 363	17,0	65,3	17,7	59 218	15,6	60,8	23,6

Na celkovém počtu obyvatel Ústeckého kraje se podíl žen v rámci správních obvodů ORP k datu sčítání 2021 pohyboval v rozmezí od 50,1 % v SO ORP Kadaň po 51,2 % v ORP Ústí nad Labem.

Tab. 3.1.3 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Kraj, SO ORP	Obyvatelstvo celkem	z toho ženy (%)	Z celku podle věku (%)			Index stáří ¹⁾	Průměrný věk (roky)	
			0–14	15–64	65 a více		muži	ženy
Ústecký kraj	789 098	50,7	16,1	63,3	20,6	127,9	41,3	44,1
Bílina	19 001	50,5	16,2	64,0	19,9	123,0	40,8	43,5
Děčín	73 720	50,6	16,0	61,9	22,2	138,7	41,8	44,7
Chomutov	77 815	50,7	16,0	65,0	18,9	117,9	40,9	43,5
Kadaň	41 425	50,1	15,6	64,6	19,8	126,5	41,3	43,8
Litoměřice	57 890	50,3	16,2	63,2	20,6	127,5	41,4	44,1
Litvínov	35 328	50,7	15,7	62,3	22,0	139,9	42,2	44,9
Louny	42 401	50,6	16,2	63,1	20,7	127,6	41,5	44,1
Lovosice	27 041	50,5	16,1	62,2	21,6	134,3	41,9	44,6
Most	69 837	51,0	15,9	64,9	19,1	120,1	40,7	44,0
Podbořany	15 591	50,6	16,2	63,0	20,8	129,0	41,8	44,0
Roudnice nad Labem	32 469	50,3	16,8	62,2	21,0	125,1	41,2	44,1
Rumburk	31 229	50,6	16,6	61,7	21,7	130,6	41,4	44,2
Teplice	103 729	50,9	15,8	63,7	20,5	129,7	41,5	44,3
Ústí nad Labem	115 581	51,2	16,3	63,0	20,7	127,4	41,0	43,9
Varnsdorf	19 077	51,0	16,1	61,3	22,6	141,0	42,1	44,6
Žatec	26 964	50,2	16,4	64,1	19,5	118,7	40,9	43,2

¹⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 dětí ve věku 0–14 let

Průměrný věk obyvatel Ústeckého kraje dosáhl ke dni sčítání 2021 hodnoty 42,7 let, v porovnání s republikovým průměrem byl shodný. V mezikrajovém srovnání byl čtvrtý nejnižší. Nejnižší průměrný věk evidovali v hlavním městě Praze a ve Středočeském kraji (41,4 resp. 41,6 let). Naproti tomu nejvyšší průměrný věk měli obyvatelé Zlínského kraje.

Průměrný věk u mužů v Ústeckém kraji dosáhl hodnoty 41,3 let, u žen představoval 44,1 let. Z pohledu jednotlivých správních obvodů evidovali nejvyšší průměrný věk u mužů i žen v kraji v SO ORP Litvínov

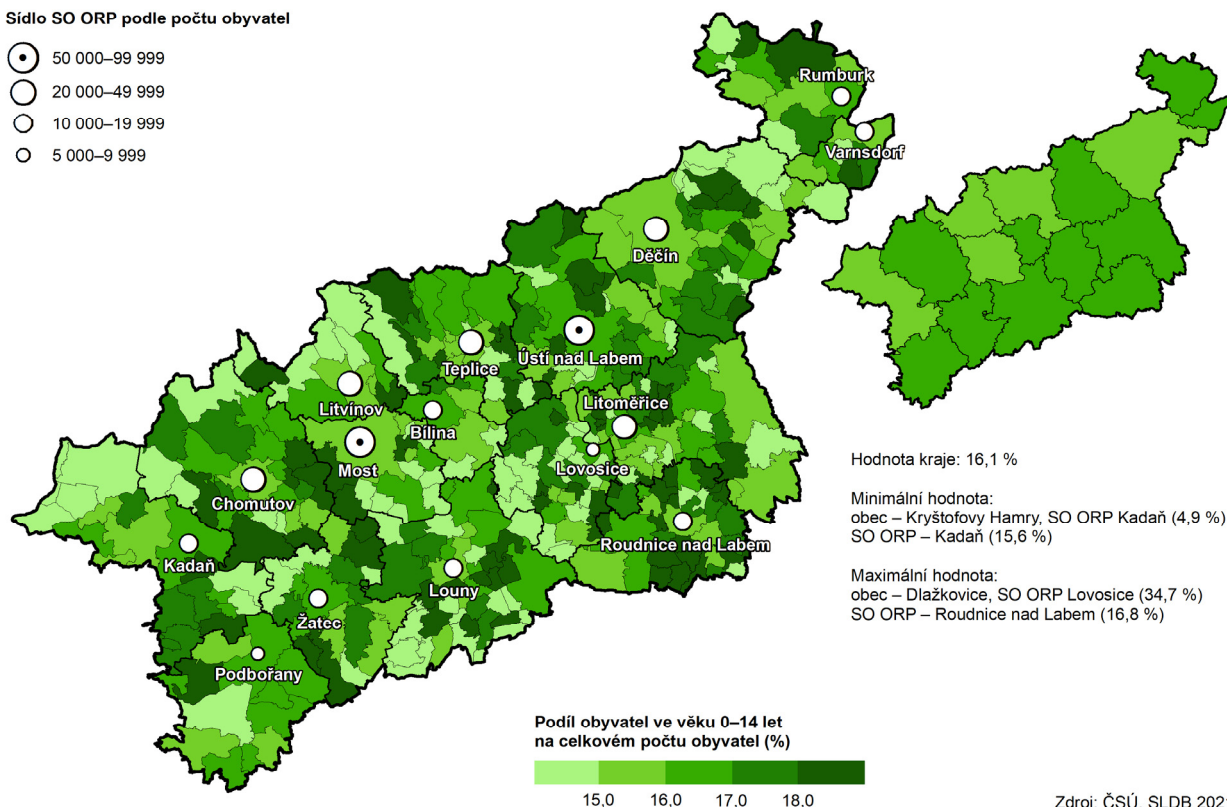
(42,2 resp. 44,9 let). Naproti tomu nejnižší průměrný věk u mužů měl správní obvod Most (40,7 let), u žen to byl SO ORP Žatec (43,2 let).

Podíl obyvatel ve věku 0–14 let na celkovém počtu obyvatel jednotlivých správních obvodů obcí s rozšířenou působností se ke dni sčítání 2021 pohyboval v rozmezí od 15,6 % v ORP Kadaň po 16,8 % v ORP Roudnice nad Labem. Nejvyšší podíl nejmladší věkové kategorie (0–14 let) v rámci obcí Ústeckého kraje vykázali v obci Dlažkovice (34,7 %) z SO ORP Lovosice, naproti tomu nejnižší podíl evidovali v obci Kryštofovy Hamry (4,9 %) ve správním obvodu ORP Kadaň.

Děti v obcích a správních obvodech ORP Ústeckého kraje

Sídlo SO ORP podle počtu obyvatel

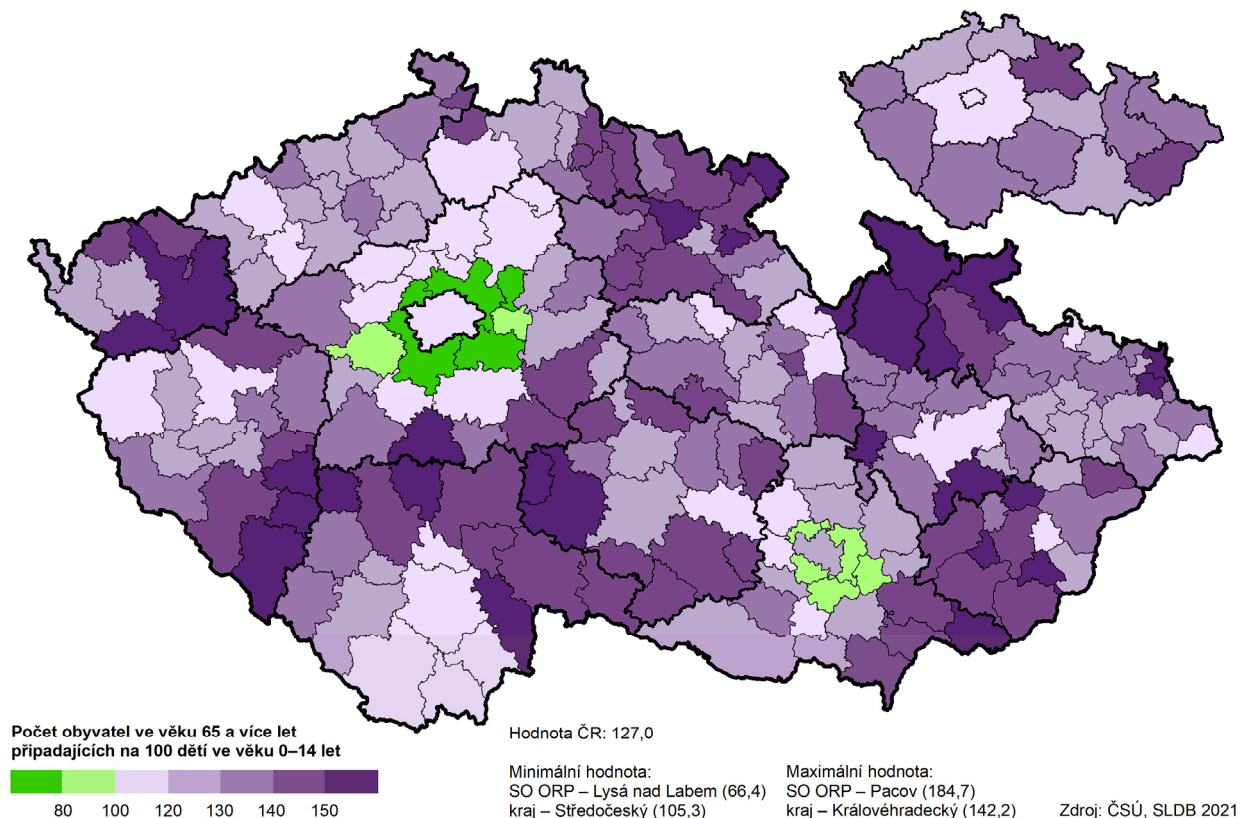
- 50 000–99 999
- 20 000–49 999
- 10 000–19 999
- 5 000–9 999

Index stáří, který vyjadřuje poměr počtu osob ve věku 65 let a více k počtu dětí ve věku 0–14 let (obvykle na 100 dětí) dosáhl v Ústeckém kraji ke dni sčítání 2021 hodnoty 127,9, což znamená, že na 100 dětí připadlo 127,9 osob starších 65 let. V celé České republice činila hodnota indexu stáří 127,0. V porovnání s ostatními kraji byla hodnota Ústeckého kraje pátá nejnižší po Středočeském kraji (105,3), hlavním městě Praze (119,9), Jihomoravském a Libereckém kraji (124,4 resp. 127,8). Nejstarší obyvatelstvo z pohledu indexu stáří měli v Královéhradeckém a Zlínském kraji s hodnotami 142,2 a 140,5.

Porovnáním hodnot indexu stáří u jednotlivých správních obvodů ORP v Ústeckém kraji zjistíme, že nejstarší obyvatelstvo se ke dni sčítání 2021 nacházelo v SO ORP Varnsdorf, kde na 100 obyvatel ve věku 0–14 let připadlo 141,0 osob věkové kategorie 65letých a starších. Naproti tomu nejmladší obyvatelstvo měly správní obvody ORP Chomutov a Žatec, kde index stáří dosáhl hodnoty 117,9 a 118,7.

Index stáří ve správních obvodech ORP a krajích

3.2 Rodinný stav

Ve skladbě obyvatelstva kraje podle rodinného stavu se promítají především změny ve věkovém složení obyvatelstva a s tím související úroveň sňatečnosti, rozvodovosti a úmrtnosti. Údaje o struktuře se v této části (na rozdíl od souhrnu v úvodu) týkají obyvatelstva staršího 15 let podle rodinného stavu a vycházejí pouze ze zjištěných dat, rozdíl do celkového počtu tvoří položka nezjištěného rodinného stavu.

Tab. 3.2.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, rodinného stavu a věku

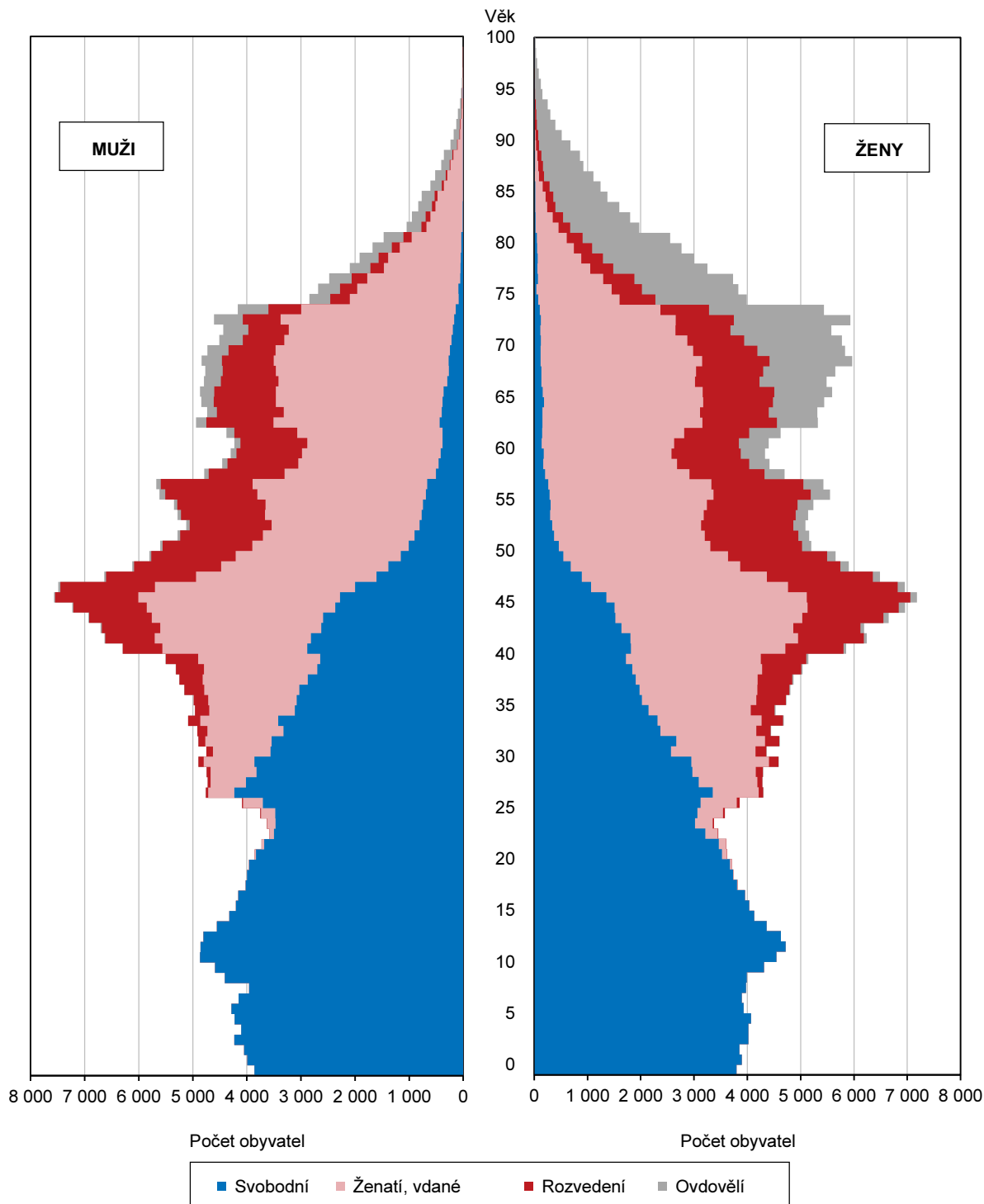
(podíly vypočteny ze zjištěných hodnot)

	Muži	z toho podle rodinného stavu (%)				Ženy	z toho podle rodinného stavu (%)			
		svobodní	ženatí	rozvedení	ovdovělí		svobodné	vdané	rozvedené	ovdovělé
Celkem ve věku 15 let a více	324 023	39,3	42,5	14,9	3,2	338 116	28,1	40,5	17,7	13,6
v tom ve věku:										
15–19 let	20 747	100,0	0,0	-	-	19 695	99,9	0,1	-	-
20–24 let	18 819	98,2	1,7	0,1	-	17 830	95,0	4,7	0,3	0,0
25–29 let	22 158	87,1	11,8	0,9	0,0	20 414	76,6	21,2	2,0	0,0
30–34 let	24 694	72,0	24,7	3,1	0,0	22 788	56,6	37,2	5,8	0,2
35–39 let	25 795	57,6	35,1	7,2	0,1	24 064	41,2	45,8	12,4	0,4
40–49 let	67 413	34,5	46,6	18,4	0,3	63 745	22,0	51,9	24,4	1,5
50–59 let	53 172	14,5	54,7	29,4	1,3	51 686	6,3	55,7	32,5	5,4
60–69 let	46 914	7,7	63,1	24,4	4,8	52 280	2,9	54,3	24,5	18,2
70 let a více	44 311	3,3	67,0	13,2	16,5	65 614	1,9	33,3	15,2	49,6

Z celkového počtu obyvatel ve věku 15 a více let byly v roce 2021 více než dvě pětiny (41,5 %) obyvatel se zjištěným stavem sezdaných, více než třetina obyvatel svobodných (33,6 %), 16,3 % bylo rozvedených

a 8,5 % ovdovělých. Zbývající 0,1 % obyvatel kraje uvedlo jako rodinný stav registrované partnerství², jednalo se o 201 mužů a 187 žen. Dále bylo rozhodnutím soudu ukončeno partnerství 59 mužů a 69 žen a 9 partnerství mužů a 4 partnerství žen zaniklo úmrtím partnera/partnerky. Tabulka 3.2.1 a graf 3.2.1 ukazují, jaká byla struktura obyvatel podle rodinného stavu dle pohlaví. Je patrné, že podíl ovdovělých žen v populaci byl, vzhledem k jejich vyšší naději dožití, více než čtyřikrát vyšší než podíl ovdovělých mužů.

Graf 3.2.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a rodinného stavu v Ústeckém kraji

² Registrované partnerství je stav de jure, tedy právní stav – registrované partnerství osob stejného pohlaví uzavřené podle zákona č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství, anebo dle jiných právních předpisů v zahraničí.

3.3 Plodnost žen

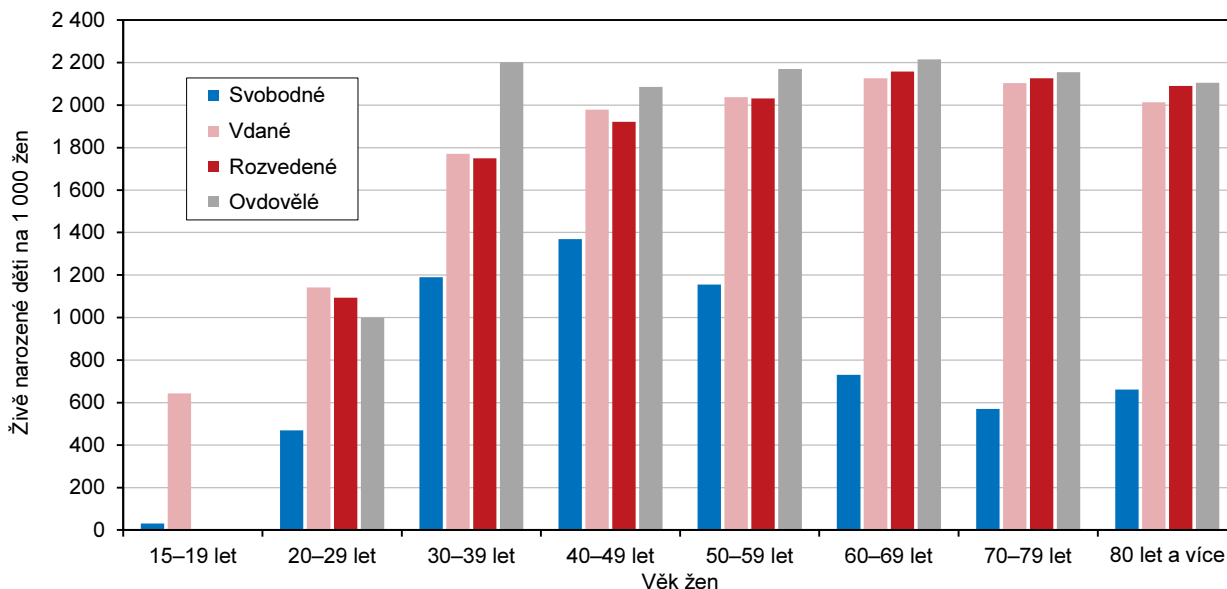
Podle sčítání lidu v roce 2021 bylo na území Ústeckého kraje sečteno celkem 338 116 žen ve věku 15 let a více. Těmto ženám se podle výsledků sčítání během jejich dosavadního života narodilo celkem 544 531 dětí, což znamená přibližně 1,6 dítěte na jednu ženu.

Tab. 3.3.1 Ženy podle počtu živě narozených dětí a věku

	Celkem	(podíly vypočteny ze zjištěných hodnot)						Počet živě narozených dětí na 1 000 žen
		v tom s počtem živě narozených dětí (%)						
		0	1	2	3	4	5 a více	
Ženy ve věku 15 let a více	338 116	19,9	20,6	42,3	12,6	3,1	1,6	1 646
v tom ve věku:								
15–19 let	19 695	97,3	2,2	0,4	0,1	-	-	32
20–24 let	17 830	78,7	14,6	5,0	1,2	0,3	0,1	301
25–29 let	20 414	50,0	29,8	14,3	3,8	1,3	0,8	796
30–34 let	22 788	26,6	32,9	30,2	6,9	2,0	1,5	1 306
35–39 let	24 064	15,4	28,2	41,6	10,2	2,6	2,1	1 652
40–44 let	30 171	10,4	25,2	47,8	11,8	3,0	1,9	1 791
45–49 let	33 574	7,5	25,1	49,6	12,4	3,4	1,9	1 866
50–59 let	51 686	5,4	21,2	52,5	14,9	3,8	2,2	1 987
60–69 let	52 280	4,3	14,8	55,5	19,1	4,6	1,7	2 112
70 let a více	65 614	3,9	17,1	54,2	19,0	4,1	1,8	2 091

Vlivem nových možností jako seberealizace mladých lidí v oblasti vzdělání, pracovní kariéře či cestování, které dostávají přednost před manželstvím a rodinou, pokračuje trend, kdy ženy rodí ve vyšším věku. K dalším příčinám odkládání rodičovství je možno zařadit rovněž hrozbu nezaměstnanosti, nedostatek bytů pro mladé rodiny i ekonomické zatížení rodin s malými dětmi. O uvedených skutečnostech svědčí data zjištěná ze sčítání 2021, neboť polovina žen ve věku 25-29 let byla stále bezdětná.

Graf 3.3.1 Počet dětí na 1 000 žen podle rodinného stavu a věku žen v Ústeckém kraji

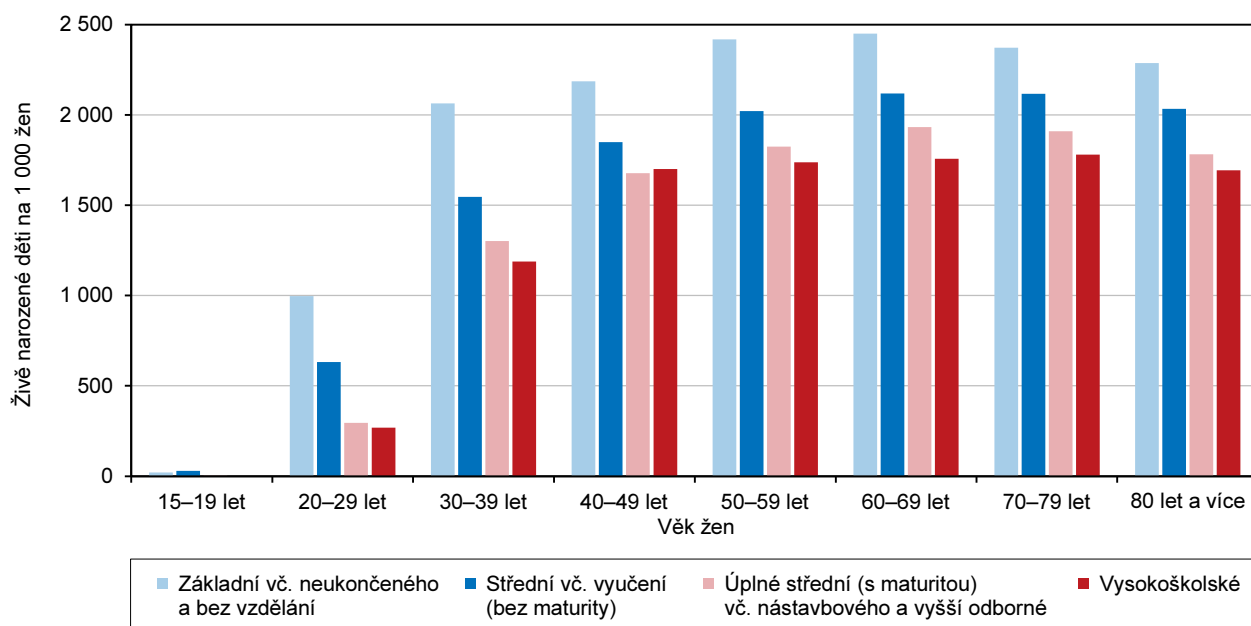
Podle výsledků sčítání 2021 se vdaným ženám v průběhu života narodila téměř polovina (48,8 %) všech narozených dětí, k tomu je potřeba přičíst i část dětí k rozhodnému dni rozvedených a ovdovělých žen, kterým se zpravidla děti narodily v manželství. Podíl dětí narozených matkám, v okamžiku sčítání svobodným, představoval 12,3 % všech narozených dětí.

Tab. 3.3.2 Ženy podle počtu živě narozených dětí a nejvyššího dosaženého vzdělání

(podíly vypočteny ze zjištěných hodnot)

	Ženy ve věku 15 let a více	v tom s počtem živě narozených dětí (%)						Počet živě narozených dětí na 1 000 žen
		0	1	2	3	4	5 a více	
Celkem	338 116	19,9	20,6	42,3	12,6	3,1	1,6	1 646
z toho vzdělání:								
bez vzdělání	3 902	32,4	12,3	21,2	15,7	8,5	9,9	1 971
základní vč. neukončeného	65 482	32,3	12,8	29,3	16,3	5,9	3,4	1 636
střední vč. vyučení (bez maturity)	97 130	10,5	20,2	48,9	16,0	3,3	1,1	1 850
úplné střední (s maturitou), vč. nástavbového a pomaturitního	105 052	19,0	23,8	47,0	8,9	1,1	0,3	1 503
vyšší odborné, konzervatoř	5 478	25,0	29,2	38,3	6,4	0,8	0,3	1 298
vysokoškolské	38 093	23,0	25,6	43,4	7,0	0,9	0,2	1 376
nezjištěno	22 979	x	x	x	x	x	x	2 049

Z údajů o sčítání 2021 vyplynulo, že s růstem vzdělání žen ve věku 15 let a více klesá počet dětí narozených na 1 000 žen příslušné kategorie. Nejvyšší počty dětí ve vztahu ke vzdělání měly ženy s nižšími stupni vzdělání, což ovlivnily především starší ročníky žen, které měly zpravidla více dětí a nízký stupeň vzdělání. U žen s vyšším odborným vzděláním, vč. konzervatoř a vysokoškolským vzděláním, to bylo naopak méně, což souvisí jednak s délkou studia či s budováním kariéry a jednak s novými možnostmi získávání dalších vědomostí a prohlubování vzdělání, například pobyty v zahraničí.

Graf 3.3.2 Počet dětí na 1 000 žen podle nejvyššího dosaženého vzdělání a věku žen v Ústeckém kraji

3.4 Státní občanství

Údaje o státním občanství byly přebírané z registru obyvatel, jako cizinci byli označeni obyvatelé s cizím státním občanstvím bez občanství České republiky. Osoby s dvojitým nebo vícenásobným státním občanstvím byly zařazeny do jednoho státního občanství podle pořadí Česká republika, jiný členský stát EU, jiná země v Evropě, jiná země mimo Evropu.

Podle výsledků SLDB 2021 tvořili 3,3 % populace Ústeckého kraje cizinci. V celé České republice žilo ke dni sčítání celkem 496,2 tisíc cizinců, tj. 4,7 % z celkového počtu obyvatel republiky. Ústecký kraj se

na celorepublikovém počtu cizinců podílel 5,2 %. Podíl nezjištěných údajů představoval v Ústeckém kraji 0,1 %. Za celou Českou republiku se jednalo o 0,3 %.

Podíváme-li se na jednotlivé SO ORP Ústeckého kraje, byl nejvyšší podíl osob s cizím státním občanstvím (pouze jedním) na počtu obyvatel se zjištěným státním občanstvím sečten v SO ORP Kadaň a Teplice (4,8 resp. 4,4 %). Naproti tomu nejnižší podíl cizinců evidovali ve správních obvodech Děčín a Litvínov (shodně 2,1 %).

Tab. 3.4.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a státního občanství^{*)}

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Obyvatelstvo	789 098	49,3	50,7	16,1	63,3	20,6
z toho podle státního občanství:						
Česká republika	762 366	49,1	50,9	16,2	62,8	21,1
cizí státní občanství	25 964	56,0	44,0	14,2	79,1	7,0
země EU mimo ČR	7 118	56,1	43,9	7,9	77,2	14,9
z toho:						
Bulharsko	428	65,9	34,1	7,9	82,2	9,8
Itálie	86	89,5	10,5	0,0	73,3	26,7
Maďarsko	226	68,6	31,4	11,9	81,4	6,6
Německo	507	72,0	28,0	4,1	57,2	38,7
Nizozemsko	85	65,9	34,1	8,2	70,6	21,2
Polsko	819	33,6	66,4	2,1	44,0	54,0
Rakousko	30	63,3	36,7	0,0	26,7	73,3
Rumunsko	684	71,2	28,8	9,6	83,2	7,2
Slovensko	3 939	52,3	47,7	9,1	86,1	4,9
ostatní evropské země	9 197	57,4	42,6	9,9	84,7	5,4
z toho:						
Bělorusko	451	55,9	44,1	8,2	89,6	2,2
Moldavsko	186	57,5	42,5	14,0	83,3	2,7
Rusko	1 191	45,8	54,2	12,0	73,9	14,1
Srbsko	91	73,6	26,4	5,5	76,9	17,6
Ukrajina	6 839	57,6	42,4	9,9	86,2	3,9
Velká Británie a Severní Irsko	111	90,1	9,9	0,9	91,9	7,2
země mimo Evropu	9 649	54,6	45,4	22,9	74,6	2,5
z toho:						
Čína	157	54,8	45,2	14,0	81,5	4,5
Indie	47	76,6	23,4	12,8	87,2	0,0
Japonsko	38	68,4	31,6	5,3	92,1	2,6
Kazachstán	291	47,1	52,9	7,6	79,7	12,7
Mongolsko	906	47,8	52,2	29,9	70,1	0,0
Nepál	260	75,4	24,6	2,7	96,9	0,4
Spojené státy americké	71	66,2	33,8	5,6	69,0	25,4
Vietnam	6 639	53,4	46,6	26,2	72,1	1,7
nezjištěno	707	58,3	41,7	16,1	71,9	12,0

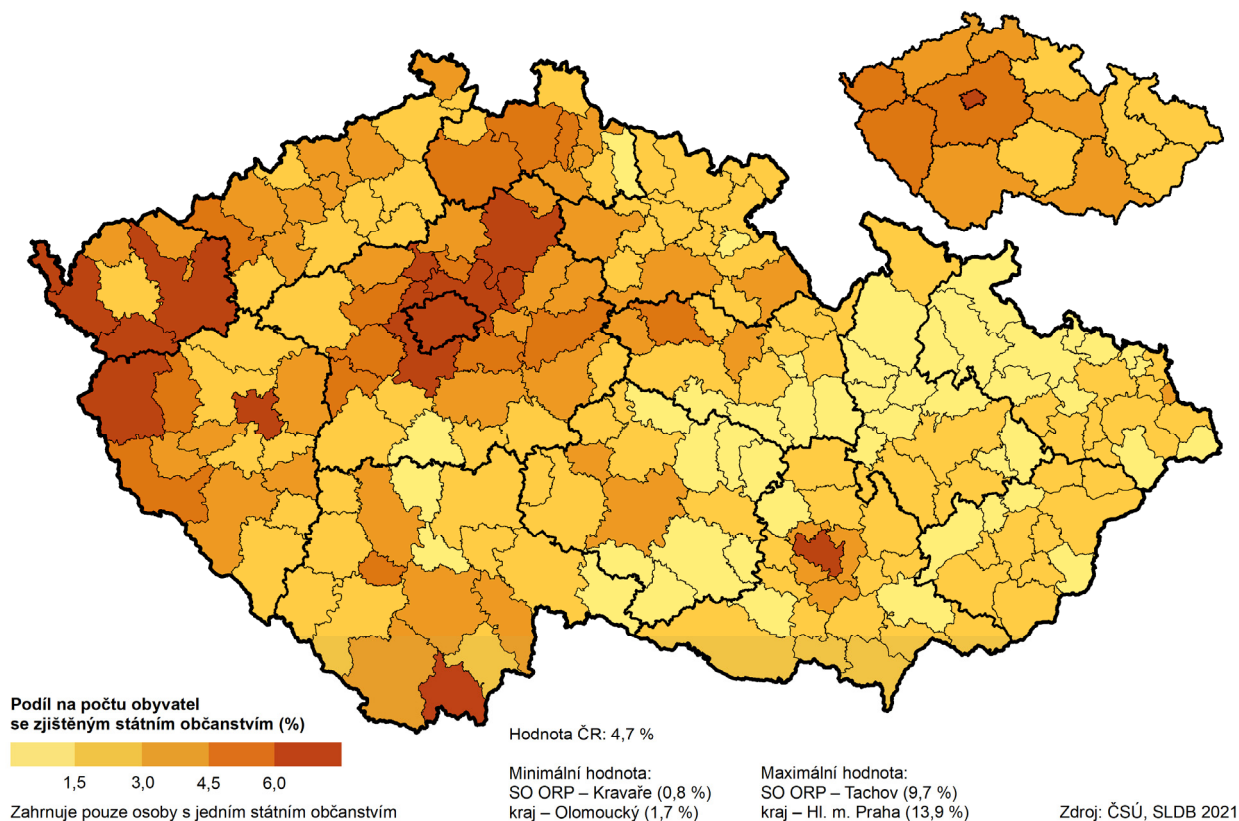
^{*)} Osoby s dvojným nebo vícenásobným státním občanstvím se zařazují do jednoho státního občanství podle pořadí Česká republika, jiný členský stát EU, jiná země v Evropě, jiná země mimo Evropu.

Z pohledu jednotlivých věkových skupin byl nejvyšší podíl cizinců evidovaných v Ústeckém kraji v produktivním věku (15–64 let), a to 80,8 %, druzí v pořadí byly děti ve věku 0–14 let (14,5 %) a nejnižší podíl zaujímali senioři 65+ (7,1 %).

Státní občanství České republiky uvedlo při sčítání 2021 celkem 96,6 % obyvatel Ústeckého kraje, za celou ČR představoval podíl 95,0 %, tj. o 1,6 p. b. méně. Na celkovém počtu cizinců, kterých žilo v Ústeckém kraji 25 964, převažoval podíl mužů (56,0 %). Nejpočetnější skupinu osob s cizím státním občanstvím tvořili

s 37,2 % příslušníci zemí mimo Evropu, druzí v pořadí byli cizinci z ostatních evropských zemí 35,4 %, a na třetím místě se umístili cizinci zemí EU (mimo ČR), kteří se na celkovém počtu obyvatel cizích státních občanství podíleli 27,4 %. Podíváme-li se přímo na příslušenství ke konkrétní zemi, byli nejpočetnější skupinou cizinců občané Ukrajiny (26,3 % všech cizinců v kraji), následovali státní příslušníci z Vietnamu s 25,6 %, dále cizinci ze Slovenska (15,2 %), čtvrtí v pořadí byli občané z Ruska (4,6 %), více než 3 % na celkovém počtu cizinců zaujímalo Mongolsko a Polsko (3,5 resp. 3,2 %). Pořadí cizích státních občanů za celou Českou republiku bylo na prvním místě shodné s Ústeckým krajem – Ukrajinci tvořili 30,3 % všech cizinců, na druhém místě byli občané se slovenským státním občanstvím (19,3 %), třetí v pořadí se umístili občané Vietnamu (10,9 %). Občané Ruska se na cizincích v ČR podíleli 7,2 %.

Obyvatelstvo s cizím státním občanstvím ve správních obvodech ORP a krajích

V mezikrajovém srovnání byl podíl cizinců na celkovém počtu obyvatel se zjištěným státním občanstvím daného regionu v Ústeckém kraji sedmý nejvyšší. Nejvíce se cizinci na počtu obyvatel kraje podíleli v hlavním městě Praze, a to 13,9 %. Naproti tomu nejnižší podíl cizinců – do 2 % – byl zjištěn v Olomouckém, Zlínském a Moravskoslezském kraji.

3.5 Národnost, mateřský jazyk

Specifikem Ústeckého kraje z hlediska utváření národnostního složení obyvatelstva byl dopad historických událostí spojených s obdobím kolem druhé světové války a hlavně s pohybem obyvatelstva po ní. Zásadní změnu ve složení obyvatelstva podle národnosti přinesl odsun německého obyvatelstva (i když značná část jich v pohraničí ještě zůstala a podíl německé národnosti v kraji byl ve srovnání s ostatními oblastmi republiky stále vysoký) a současně následoval příliv osob z celé tehdejší republiky včetně značného množství v té době mladých Slováků. Rovněž rozvoj těžební činnosti v kraji s sebou přinesl potřebu dalších pracovních sil, řešenou tehdy masovým nábořem osob z ostatních částí státu podpořeným různými příspěvky včetně získání bytu.

Otázka na národnost byla dobrovolná a každý ji vyplnil podle svého rozhodnutí. Bylo možné uvedení až dvou národností nebo neuvedení žádné. V Ústeckém kraji využilo možnosti svou národnost neuvést 271,8 tisíc obyvatel, tj. 34,4 %. Jednalo se o nejvyšší podíl v porovnání s ostatními kraji, nejnižší podíl neuvedených odpovědí evidovali v Jihomoravském kraji a v hlavním městě Praze (28,3 resp. 28,4 %). Za celou Českou republiku představoval podíl 31,6 %.

Tab. 3.5.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a národnosti

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Obyvatelstvo	789 098	49,3	50,7	16,1	63,3	20,6
z toho národnost ¹⁾ :						
česká	493 604	47,9	52,1	13,9	62,6	23,5
slovenská	9 886	47,0	53,0	3,7	57,0	39,3
ukrajinská	4 877	52,1	47,9	9,5	84,0	6,5
romská	4 104	50,0	50,0	21,4	72,8	5,8
německá	3 645	51,6	48,4	4,5	46,4	49,1
moravská	1 502	56,4	43,6	5,0	61,9	33,1
ruská	1 446	45,6	54,4	11,5	72,7	15,8
polská	998	31,2	68,8	3,5	41,0	55,5
maďarská	792	52,1	47,9	4,8	56,7	38,5
čínská	113	58,4	41,6	13,3	83,2	3,5
slezská	70	62,9	37,1	11,4	74,3	14,3

¹⁾ Osoby, které uvedly dvě národnosti, jsou započteny v obou národnostech.

K nejčetnější české národnosti se v kraji přihlásily téměř dvě třetiny obyvatel (62,6%), což bylo o 1,6 p. b. více než za ČR jako celek (61,0 %). Druhou nejpočetnější národnostní skupinou v Ústeckém kraji byla slovenská národnost (1,3 %), na rozdíl od celé ČR, kde se na druhé pozici umístila národnost moravská (5,3 %). Třetí v pořadí byly v Ústeckém kraji ukrajinská a vietnamská národnost (shodně 0,6 %), v ČR to byla slovenská národnost (1,5 %). Čtvrtou nejpočetnější v Ústeckém kraji byla romská a německá národnost (shodně 0,5 %), v ČR se jednalo o ukrajinskou národnost (0,9 %).

Dokladem působení historického vývoje v jednotlivých oblastech Ústeckého kraje je přetrvávající vyšší podíl občanů německé národnosti v pohraničních okresech (Chomutov 0,7 %, Teplice a Děčín – shodně 0,6 %) a dále vyšší hodnota podílu Slováků v okresech, vyznačujících se v minulosti těžkým průmyslem a těžební činností (Chomutov 1,7 % a Most 1,4 %).

Tab. 3.5.2 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a mateřského jazyka

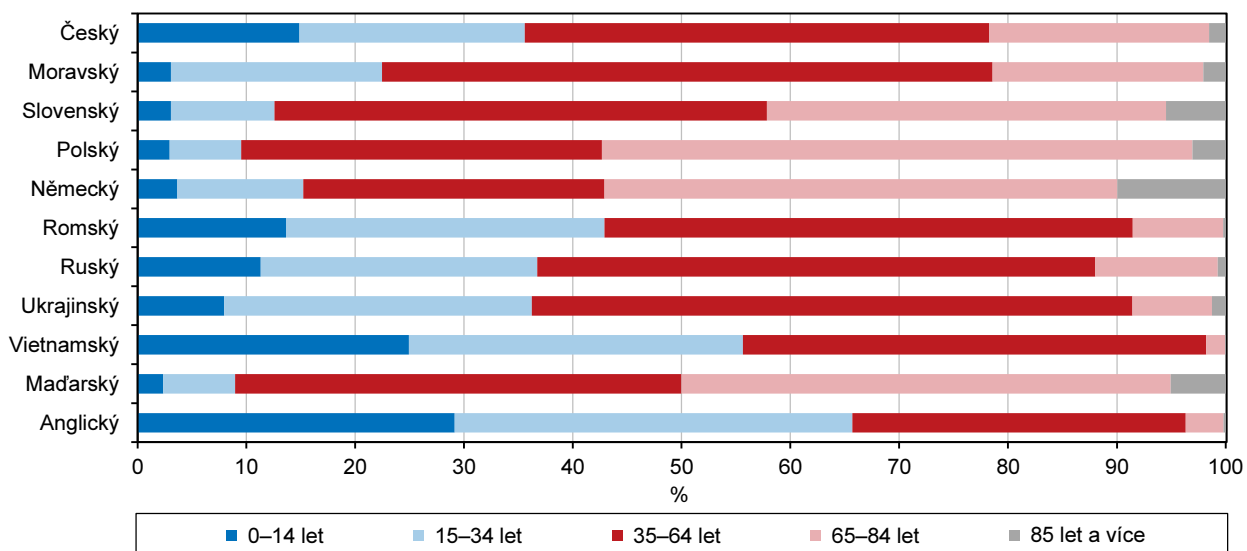
	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Obyvatelstvo	789 098	49,3	50,7	16,1	63,3	20,6
z toho mateřský jazyk ¹⁾ :						
český	679 412	48,4	51,6	14,9	63,4	21,7
slovenský	13 448	46,3	53,7	3,1	54,8	42,2
vietnamský	6 726	53,4	46,6	24,9	73,3	1,8
ukrajinský	6 409	51,2	48,8	8,0	83,5	8,6
německý	4 855	47,7	52,3	3,6	39,3	57,1
ruský	4 781	47,5	52,5	11,3	76,7	12,0
romský	4 020	51,2	48,8	13,6	77,8	8,5
polský	1 573	31,6	68,4	2,9	39,7	57,3
maďarský	1 150	45,7	54,3	2,3	47,7	50,0
anglický	982	62,7	37,3	29,1	67,2	3,7
čínský	142	58,5	41,5	12,7	82,4	4,9
moravský	98	63,3	36,7	3,1	75,5	21,4
slezský	4	50,0	50,0	-	100,0	-

¹⁾ Osoby, které uvedly dva mateřské jazyky, jsou započteny v obou mateřských jazycích.

Jako mateřský jazyk měla uvést sčítaná osoba jazyk, kterým v dětství hovořila matka nebo osoby, které ji vychovaly (tzn. první jazyk, kterým se sčítaná osoba učila mluvit.) Bylo možné uvést i dva mateřské jazyky.

Češtinu jako svůj mateřský jazyk uvedlo při SLDB 2021 celkem 86,1 % obyvatel Ústeckého kraje. Z pohledu jednotlivých pohlaví přiznalo češtinu jako mateřský jazyk vyšší procento žen než mužů. Z hlediska věkových skupin obyvatel měla čeština jako mateřský jazyk nejvyšší podíl (63,4 %) u osob v produktivním věku (15–64 let), následovaných obyvateli ve věku 65 a více let (21,7 %), nejnižší podíl vidíme u dětí ve věku 0–14 let (14,9 %). Druhým nejrozšířenějším mateřským jazykem v kraji byla slovenština, která byla opět nejpočetněji zastoupena u obyvatel v produktivním věku, následovali senioři 65+ a nejnižší podíl byl uveden u nejmladší věkové kategorie, což potvrzuje historické přesuny uvedené výše. Podrobněji je rozložení obyvatel Ústeckého kraje podle mateřského jazyka uvedeno v tabulce 3.5.2. a v následujícím grafu.

Graf 3.5.1 Obyvatelstvo podle vybraného mateřského jazyka a věku v Ústeckém kraji¹⁾

¹⁾ zahrnuje osoby s jedním nebo dvěma mateřskými jazyky

3.6 Vztah k náboženské víře

Otázku náboženského vyznání vyplňovaly sčítané osoby podle svého citění a přesvědčení, jeho uvedení bylo dobrovolné a v odpovědi mohli deklarovat, zda jsou věřící a slovním zápisem uvést náboženský směr, hnutí, církev nebo společnost, ke které se hlásí, nebo zda jsou bez náboženské víry. Za děti do 15 let mohli zaznamenat náboženské vyznání rodiče. Zjištěná data o náboženském vyznání dokládají pouze rozhodnutí každého jedince vyjádřit vazbu k příslušné církvi, náboženské společnosti, případně k víře.

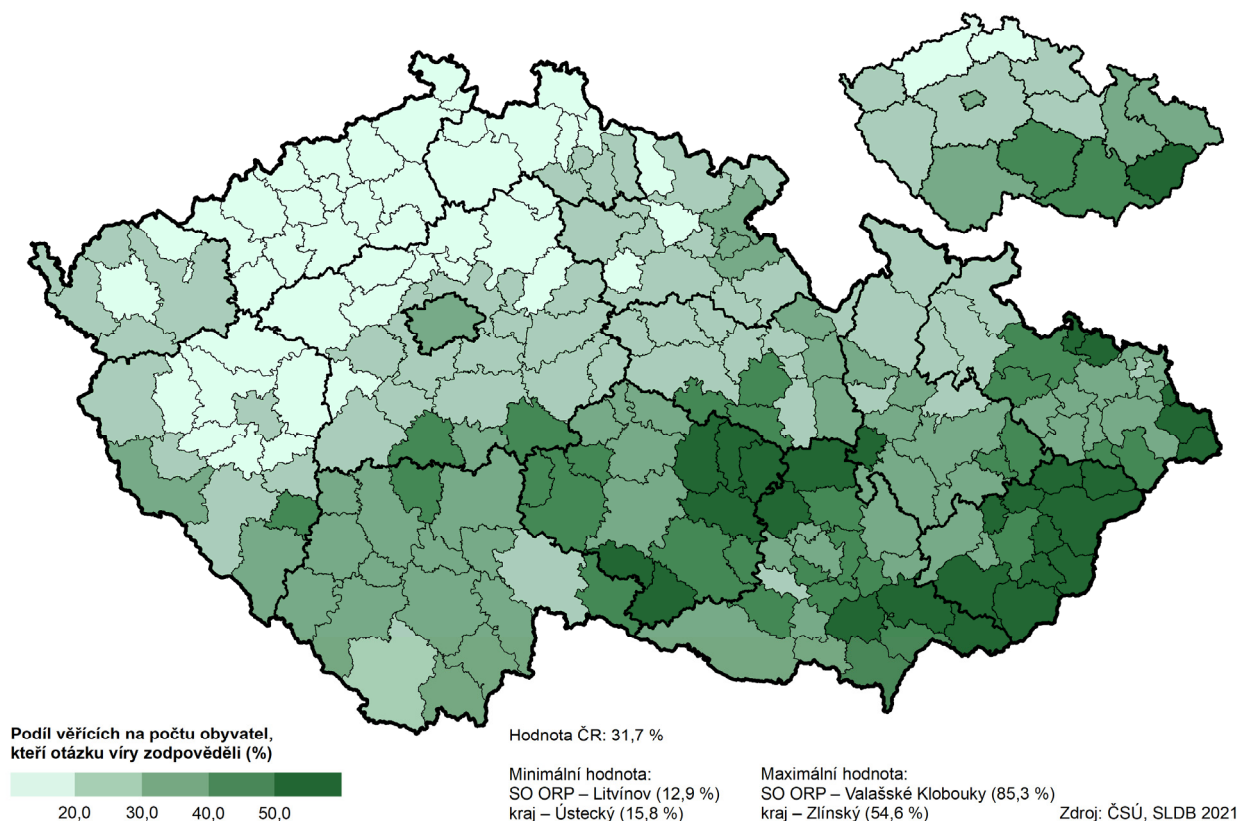
Tab. 3.6.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a náboženské víry

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Obyvatelstvo	789 098	49,3	50,7	16,1	63,3	20,6
z toho podle náboženské víry:						
bez náboženské víry	462 065	49,2	50,8	15,1	64,8	20,0
věřící - hlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru	39 557	45,6	54,4	8,9	54,9	36,2
věřící - nehlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru	47 189	44,8	55,2	7,9	67,1	25,1
neuvedeno	240 287	50,9	49,1	20,8	61,1	18,1

V Ústeckém kraji se o svém vztahu k náboženství nevyjádřilo 30,5 %, což je 240,3 tisíc obvykle bydlících obyvatel, jedná se o 7. nejvyšší podíl v rámci krajů ČR. Podíl nezodpovězených odpovědí v celé ČR dosáhl při sčítání 2021 hodnoty 30,1 %.

Celkově se v kraji označilo 15,8 % (86,7 tisíc) obyvatel jako věřící (bez ohledu na to, zda se hlásí či nehlásí ke konkrétní církvi) a 84,2 % populace Ústeckého kraje, kteří deklarovali svůj vztah k víře, uvedlo, že je bez vyznání. Z mezikrajského srovnání dále vyplynulo, že v Ústeckém kraji byl nejnižší podíl věřících obyvatel. Nejpočetnější podíl věřících osob vykázali ve Zlínském kraji, kde jejich podíl z počtu obyvatel, kteří otázku víry zodpověděli, představoval 54,6 %. Více než 40 % věřících bylo sečteno v Kraji Vysočina a v Jihomoravském kraji (44,7 resp. 42,4 %).

Věřící obyvatelstvo ve správních obvodech ORP a krajích

Podíváme-li se podrobněji na jednotlivé správní obvody s rozšířenou působností Ústeckého kraje, vidíme, že nejvyšší podíl věřících na počtu obyvatel, kteří svou víru deklarovali, byl v SO ORP Žatec, a to 18,6 %. Více než 17% podíl vykázali ve správních obvodech Podbořany a Roudnice nad Labem (17,9 resp. 17,2 %). Naopak nejnižší podíl věřících se nacházel v SO ORP Litvínov (12,9 %).

Obecně platí, že religiozita žen je výrazně vyšší než mužů. V roce 2021 se přihlásilo obecně k víře 39,2 tisíc mužů (14,7 % z počtu mužů, kteří otázku víry zodpověděli), věřící ženy dosahovaly vyššího počtu jak absolutně (47,6 tis. věřících žen), tak relativně (16,9 % ze zjištěného počtu žen s deklarací víry).

Z pohledu velikostních skupin obcí se v menších obcích do 1 tisíce obyvatel přihlásilo k víře 13,6 % z celkového počtu osob, které otázku náboženství zodpověděly. Ve větších obcích s 1 000–99 999 obyvateli představovali věřící 16,2 % z počtu obyvatel, kteří svou víru deklarovali.

Tab. 3.6.2 Obyvatelstvo podle pohlaví, náboženské víry a velikostních skupin obcí

	Věřící						Bez náboženské víry		Neuvedeno	
	celkem		muži		ženy		počet	%	počet	%
	počet	%	počet	%	počet	%				
Ústecký kraj	86 746	11,0	39 190	45,2	47 556	54,8	462 065	58,6	240 287	30,5
v tom obce s počtem obyvatel:										
do 199	586	9,9	275	46,9	311	53,1	3 460	58,6	1 862	31,5
200–499	4 113	9,2	1 947	47,3	2 166	52,7	27 373	61,4	13 076	29,3
500–999	5 840	9,8	2 778	47,6	3 062	52,4	35 844	60,4	17 628	29,7
1 000–1 999	6 306	9,7	2 823	44,8	3 483	55,2	39 390	60,3	19 646	30,1
2 000–4 999	8 081	10,4	3 726	46,1	4 355	53,9	46 426	59,6	23 397	30,0
5 000–9 999	5 386	10,8	2 397	44,5	2 989	55,5	28 031	56,1	16 515	33,1
10 000–19 999	17 444	11,7	7 755	44,5	9 689	55,5	84 768	56,9	46 773	31,4
20 000–49 999	22 221	11,9	9 872	44,4	12 349	55,6	108 678	58,4	55 235	29,7
50 000–99 999	16 769	11,1	7 617	45,4	9 152	54,6	88 095	58,3	46 155	30,6
100 000 a více	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

V zastoupení jednotlivých církví v Ústeckém kraji jednoznačně vede Církev římskokatolická, kterou označila jako svou víru třetina věřícího obyvatelstva kraje. Více než pětina věřícího obyvatelstva kraje označila katolickou víru. Podíly ostatních jednotlivých církví byly proti dvěma nejpočetnějším církvím podstatně nižší. Významnější zastoupení na celkovém počtu věřících v kraji zaznamenaly i následující církve, náboženské společnosti nebo směry – křesťanství (7,3 %), Pravoslavná církev v českých zemích (6,3 %), hnutí Jedi (3,3 %), Náboženská společnost Svědkové Jehovovi (2,6 %), Českobratrská církev evangelická (2,5 %) a Církev československá husitská (2,4 %).

Tab. 3.6.3 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a církve, náboženské společnosti nebo směru

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Věřící - hlásící se k církvi, náboženské společnosti nebo směru	39 557	45,6	54,4	8,9	54,9	36,2
z toho:						
Církev římskokatolická	13 206	42,1	57,9	8,5	42,4	49,1
katolická víra (katolík)	8 356	40,0	60,0	7,1	46,0	46,9
křesťanství	2 905	45,3	54,7	13,4	69,9	16,7
Pravoslavná církev v českých zemích	2 508	51,4	48,6	9,4	73,4	17,1
Jedi	1 287	78,3	21,7	7,6	90,3	2,1
Náboženská společnost Svědkové Jehovovi	1 015	40,2	59,8	4,9	65,1	30,0
Českobratrská církev evangelická	1 000	41,4	58,6	9,7	40,5	49,8
Církev československá husitská	935	39,4	60,6	4,0	34,7	61,4
protestantská/evangelická víra (protestant, evangelík)	796	40,2	59,8	3,4	41,0	55,7
Apoštolská církev	526	46,6	53,4	15,0	77,4	7,6

3.7 Místo bydliště v době narození

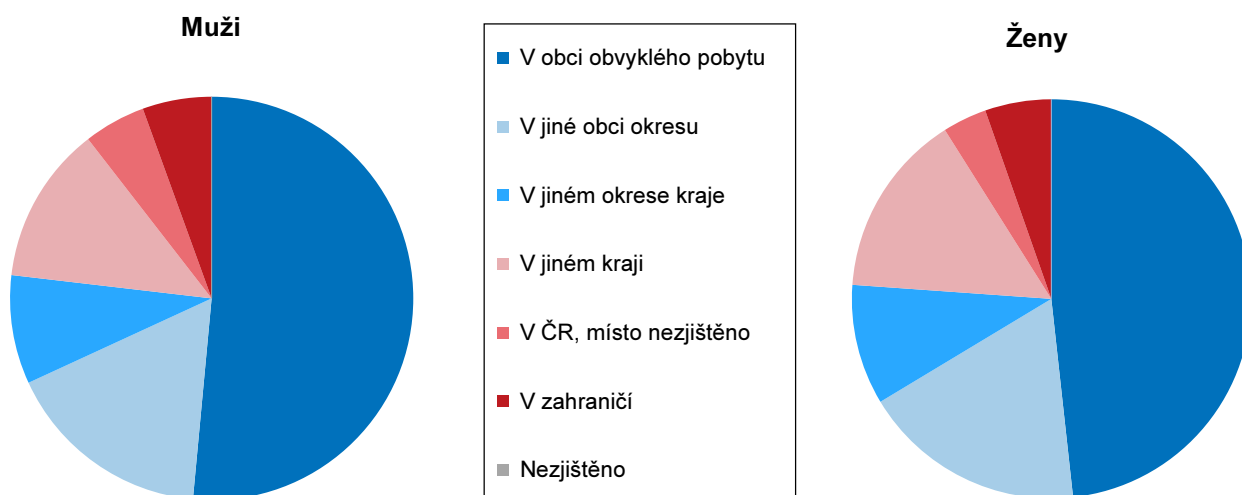
Otázkou na obvyklé bydliště po narození jsme při sčítání 2021 zjišťovali pobyt obyvatel v době jejich narození, tzn. první bydliště, kde sčítaná osoba žila hned po narození. Účelem tohoto údaje je postihnout migraci obyvatelstva určitého území od narození do doby sčítání.

Tab. 3.7.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a místa bydliště v době narození

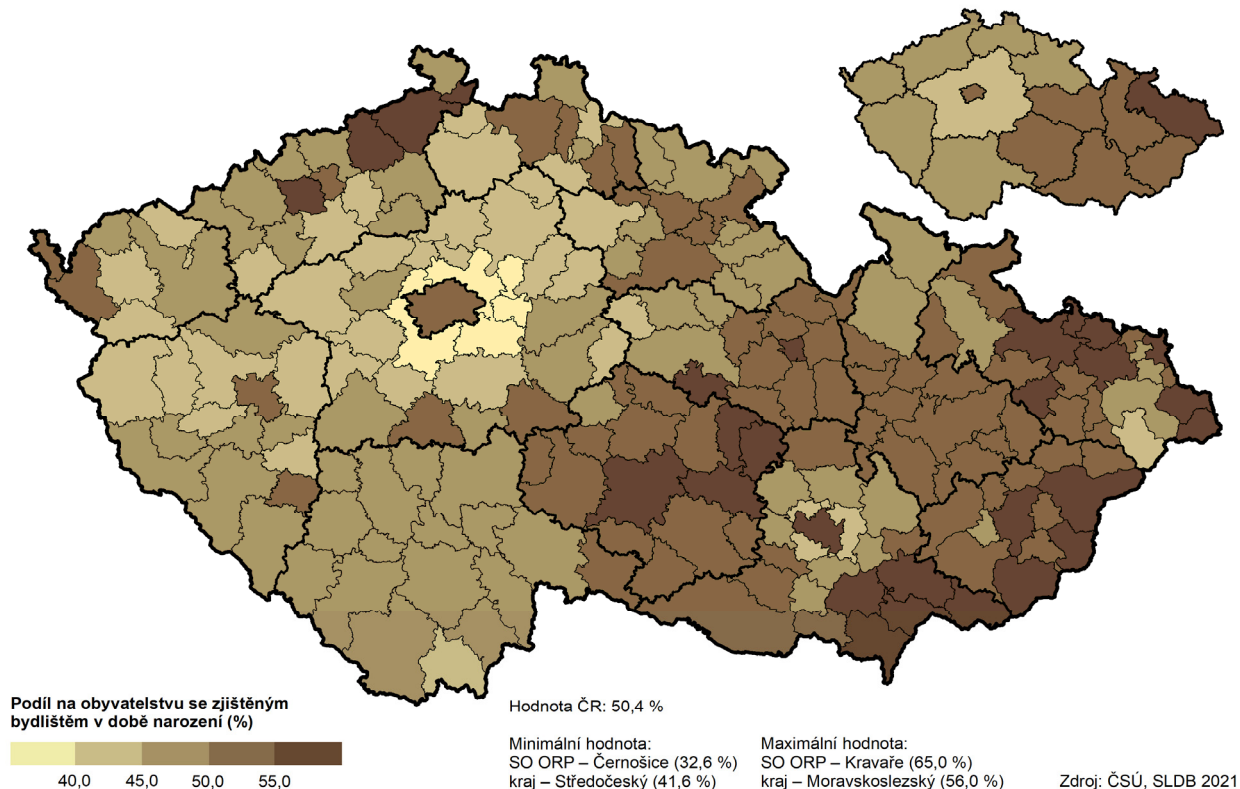
	Celkem	z toho (%)						
		narození v České republice	v tom					narození v zahraničí
			v obci obvyklého pobytu	v jiné obci okresu	v jiném okrese kraje	v jiném kraji	v ČR, místo nezjištěno	
Obyvatelstvo	789 098	94,5	49,9	17,4	9,2	13,8	4,3	5,5
muži	388 965	94,5	51,5	16,6	8,7	12,6	5,0	5,5
ženy	400 133	94,6	48,3	18,1	9,7	14,9	3,6	5,4
v tom ve věku:								
0–9 let	80 729	98,7	80,8	9,0	3,9	4,7	0,4	1,2
10–19 let	86 672	98,2	71,5	14,6	5,7	6,0	0,2	1,8
20–29 let	79 221	95,5	59,2	18,3	8,6	8,5	0,9	4,5
30–39 let	97 341	93,3	48,2	18,9	9,3	10,3	6,6	6,7
40–49 let	131 158	94,3	45,9	20,6	9,8	11,5	6,5	5,7
50–59 let	104 858	93,2	41,6	20,4	11,3	13,5	6,5	6,7
60–69 let	99 194	93,6	38,5	20,0	12,6	17,0	5,6	6,4
70 let a více	109 925	91,4	27,5	14,7	10,8	33,6	4,8	8,6

Z celkového počtu obyvatel Ústeckého kraje se narodilo v České republice 94,5 %, v zahraničí 5,5 %. Obvyklý pobyt v době narození nevedlo pouze 17 sčítaných osob. Podíl osob narozených v České republice se snižoval s přibývajícím věkem. Zatímco v nejmladší skupině 0-14 let byl tento podíl 98,6 %, v produktivním věku (15–64 let) byl 94,3 % a ve věku 65 a více let byl 92,3 %. Podíl narozených žen v České republice byl o 1,5 p. b. vyšší než podíl mužů. Osoby, které uvedly jako místo narození jiný stát, pocházely ze 41,2 % ze Slovenské republiky. Z pohledu věkové struktury byl nejvyšší podíl osob narozených v zahraničí u osob v produktivním věku a zaujímal 66,8 %, ve skupině seniorů (65+) představoval 29,2 % a v nejmladší věkové skupině (0–14 let) dosahoval při sčítání 2021 pouze 4,1 %.

Graf 3.7.1 Obyvatelstvo podle místa bydliště v době narození a pohlaví v Ústeckém kraji

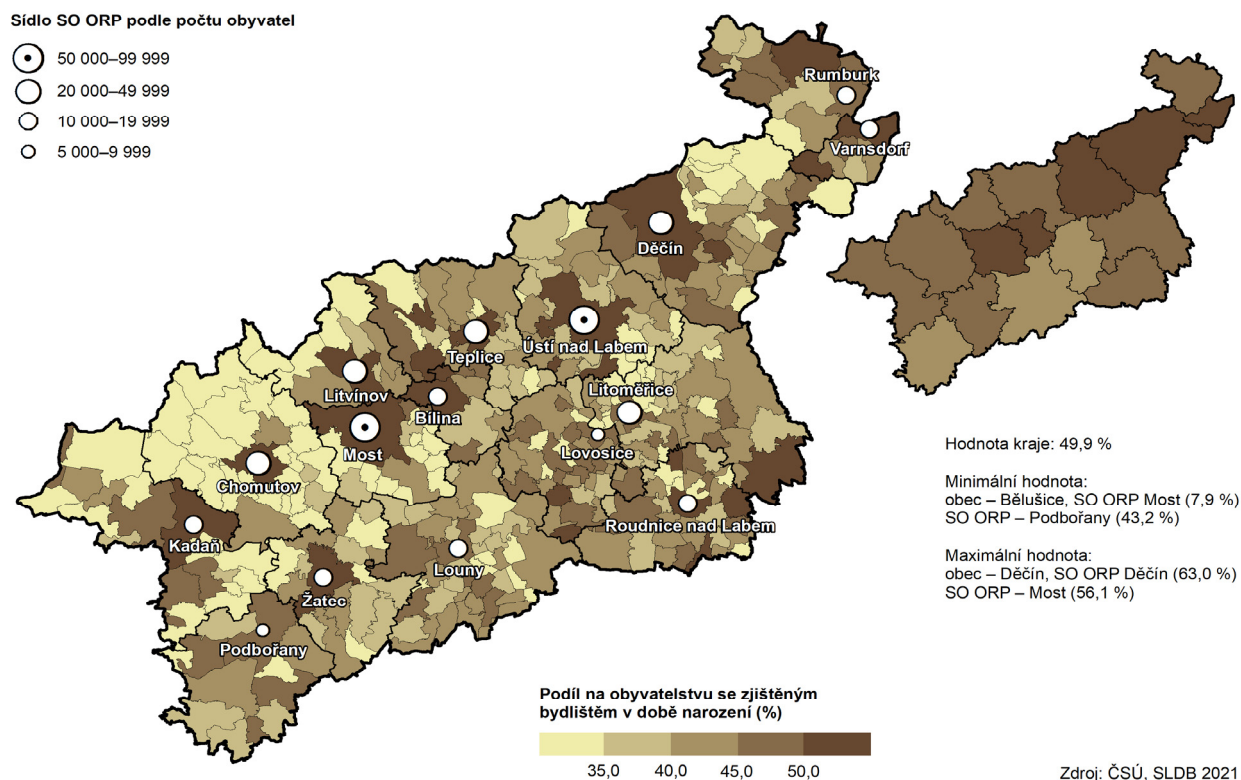
Pro Ústecký kraj, který byl v minulosti ve značné míře poznamenán procesem doosidlování, byl typický nižší podíl tzv. rodáků (tj. osob narozených v obci současného bydliště) – v roce 2001 měl kraj druhý nejnížší podíl (44,9 %) a v roce 2011 byl podíl rodáků třetí nejnížší (44,0 %). Při posledním sčítání se však v porovnání s ostatními kraji řadil podíl rodáků v Ústeckém kraji s hodnotou 49,9 % osob na sedmou nejnížší pozici. Nejvyšší podíl osob narozených v obci současného obvyklého pobytu na celkovém počtu obvykle bydlících evidovali v Moravskoslezském kraji (56,0 %), zatímco nejnížší podíl rodáků byl ve Středočeském kraji (41,6%). V rámci celé ČR byl tento podíl o 0,6 p. b. nižší než v Ústeckém kraji.

Obyvatelstvo s bydlištěm v době narození v obci obvyklého pobytu ve správních obvodech ORP a krajích

Z regionálního pohledu byl nejvyšší podíl rodáků sečten v okrese Ústí nad Labem (55,5 %), následoval okres Děčín (53,8 %) a okres Most (52,7 %). Naproti tomu nejnižší podíl osob narozených v obci současného obvyklého pobytu na celkovém počtu obvykle bydlících se nacházel v okrese Louny (44,9 %).

Obyvatelstvo s bydlištěm v době narození v obci obvyklého pobytu v obcích a správních obvodech ORP Ústeckého kraje

Správními obvody ORP s nejvyšším podílem rodáků v Ústeckém kraji byly Most a Varnsdorf (56,1 resp. 56,0 %). Nejnižší podíl evidovali v SO ORP Podbořany (43,2 %). Obcí s nejvyšším podílem rodáků v kraji byl Děčín, kde představoval 63,0 % obyvatel v době sčítání obvykle bydlících. Druhý nejvyšší podíl evidovali v Ústí nad Labem (60,3 %). Naproti tomu nejnižší podíl osob narozených v obci současného obvyklého pobytu žil v obci Bělušice (okres Most) a Všehrady z okresu Chomutov (7,9 resp. 9,7 %).

3.8 Vzdělanostní struktura

Údaje o vzdělanostní struktuře obyvatelstva staršího 15 let jsou jedním ze základních výstupů sčítání lidu. Při sčítání 2021 nebylo zjištěno nejvyšší dosažené vzdělání u 8,3 % obvykle bydlících obyvatel Ústeckého kraje, v mezikrajovém srovnání představoval tento podíl druhé nejvyšší místo po Karlovarském kraji (8,4 %), méně než 5 % nezjištěných hodnot evidovali ve 3 krajích – v Kraji Vysočina a v krajích Jihomoravském a Zlínském. V celorepublikovém měřítku dosahoval tento podíl 5,8 %.

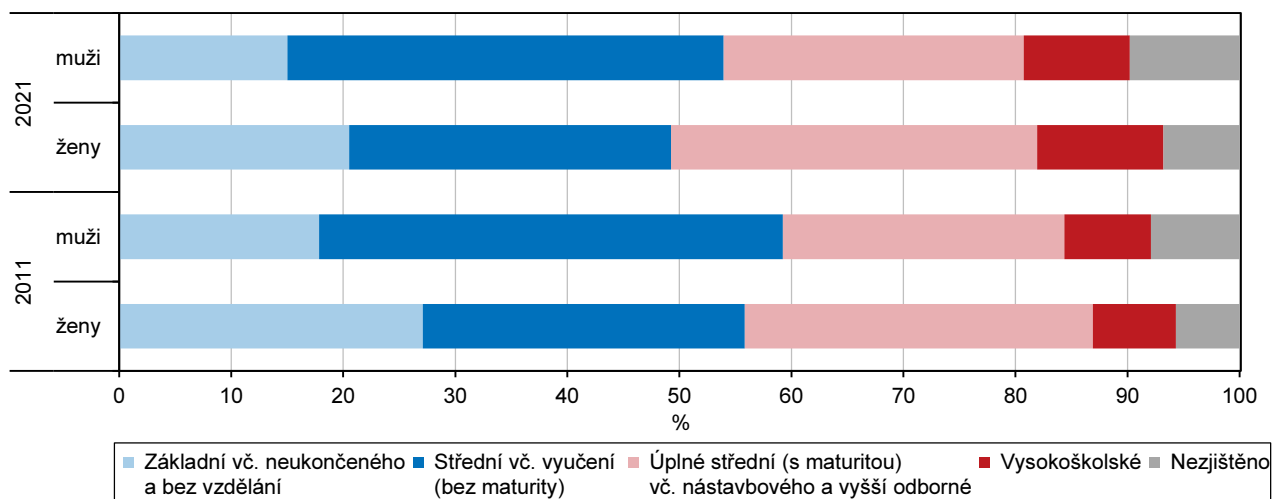
Nejpočetnější skupinu ve vzdělanostní struktuře obyvatel s obvyklým pobytem v Ústeckém kraji – více než třetinu (36,7 % ze zjištěných hodnot) tvořily osoby se středním vzděláním bez maturity (vč. vyučení), následovaly osoby s úplným středním vzděláním (s maturitou) vč. nástavbového a pomaturitního studia, vyššího odborného studia a konzervatoří s 32,5 %, dále osoby se základním vzděláním vč. neukončeného (18,2 %) a osoby s vysokoškolským vzděláním, které zaujímaly 11,3 % obyvatelstva staršího 15 let.

Tab. 3.8.1 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku a nejvyššího dosaženého vzdělání

	Celkem	z toho ženy (%)	Z celku podle věku (%)						
			15–19	20–29	30–39	40–49	50–59	60–69	70 a více
Obyvatelstvo ve věku 15 let a více	662 139	51,1	6,1	12,0	14,7	19,8	15,8	15,0	16,6
v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání:									
bez vzdělání	7 794	50,1	12,3	13,1	16,3	17,7	13,7	15,6	11,4
základní vč. neukončeného	110 309	59,4	29,7	11,3	8,9	9,2	8,2	13,0	19,7
střední vč. vyučení (bez maturity)	223 213	43,5	1,3	8,1	11,2	21,5	18,1	19,5	20,3
úplné střední (s maturitou), vč. nástavbového a pomaturitního	189 331	55,5	1,2	15,3	16,4	21,9	17,5	13,0	14,8
vyšší odborné, konzervatoř	8 024	68,3	0,0	17,6	32,4	28,0	8,6	5,6	7,7
vysokoškolské	68 782	55,4	-	12,0	24,0	24,4	17,0	12,0	10,6
bakalářské	17 194	63,2	-	28,4	32,3	25,7	9,7	2,9	1,0
magisterské	49 683	53,4	-	6,7	21,3	23,9	19,7	14,9	13,5
doktorské	1 905	35,6	-	2,0	18,5	26,5	14,6	18,2	20,2
nezjištěno	54 686	42,0	2,7	16,5	20,3	20,7	16,0	12,3	11,4

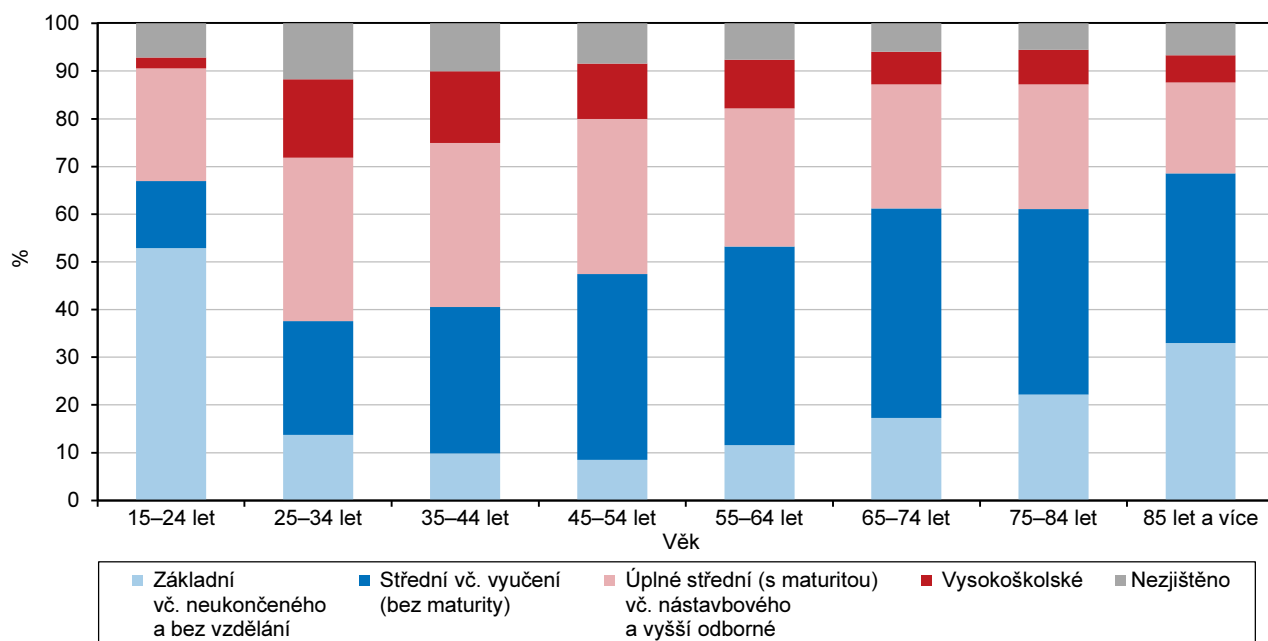
Porovnáním zjištěných hodnot ze sčítání 2011 a 2021 je patrné, že za 10 let došlo v Ústeckém kraji k poklesu osob se základním vzděláním včetně neukončeného a bez vzdělání, a to o 4,8 p. b., z toho pokles u žen byl o 4,0 p. b. vyšší než u mužů. Snížil se rovněž podíl osob se středním vzděláním včetně vyučení bez maturity celkem, a to o 0,7 p. b., v této kategorii byl pokles u mužů o 1,8 p. b., zatímco u žen se podíl o 0,3 p. b. zvýšil. U zbývajících dvou položek nejvyššího dosaženého vzdělání jsme zaznamenali za poslední desetiletí nárůst – u úplného středního vzdělání s maturitou vč. nástavbového a pomaturitního studia a vyššího odborného studia o 2,3 p. b. (mírně vyšší byl nárůst u mužů než u žen, a to o 0,3 p. b.) a u vysokoškolského studia byl vyšší o 3,2 p. b. (zde byl vyšší růst u žen než u mužů, a to o 2,1 p. b.).

Graf 3.8.1 Obyvatelstvo ve věku 15 let a více podle nejvyššího dosaženého vzdělání a pohlaví v Ústeckém kraji

Odlišnosti úrovně vzdělanosti jsou kromě pohlaví patrné i ve věkových kategoriích. Vynecháme-li věkovou skupinu 15-19 let, kde jsou logicky zahrnuti žáci a studenti, připravující se na další studium, zvyšující se podíl osob se základním vzděláním byl typický pro osoby s věkem nad 55 let, neboť dostupnost vyššího vzdělání nebyla dříve pro řadu osob starší generace samozřejmostí. V kategorii středních škol včetně vyučení (bez maturity) byl nejvyšší podíl absolventů ze zjištěných hodnot ve věkových kategoriích 65–74 a 55–64 let (46,7 resp. 45,1 %), nejvyšší podíl obyvatel s dosaženým úplným středním vzděláním s maturitou vč. nástavbového a vyššího odborného studia byl zjištěn ve věkových kategoriích 25–34 a 35–44 let (38,8 resp. 38,2 %). Absolventi vysokých škol měli nejvyšší zastoupení ve věkové kategorii 25–34 let (18,6 %), následované věkovou kategorií 35–44 letých, kteří vykázali 16,7 % ze zjištěných hodnot.

Graf 3.8.2 Obyvatelstvo ve věku 15 let a více podle nejvyššího dosaženého vzdělání a věku v Ústeckém kraji

Podíl osob s dosaženým středním vzděláním s maturitou vč. nástavbového, pomaturitního a vyšší odborné školy na počtu obyvatel ve věku 15 a více let se zjištěným vzděláním byl s pohledu krajů nejvyšší v hlavním

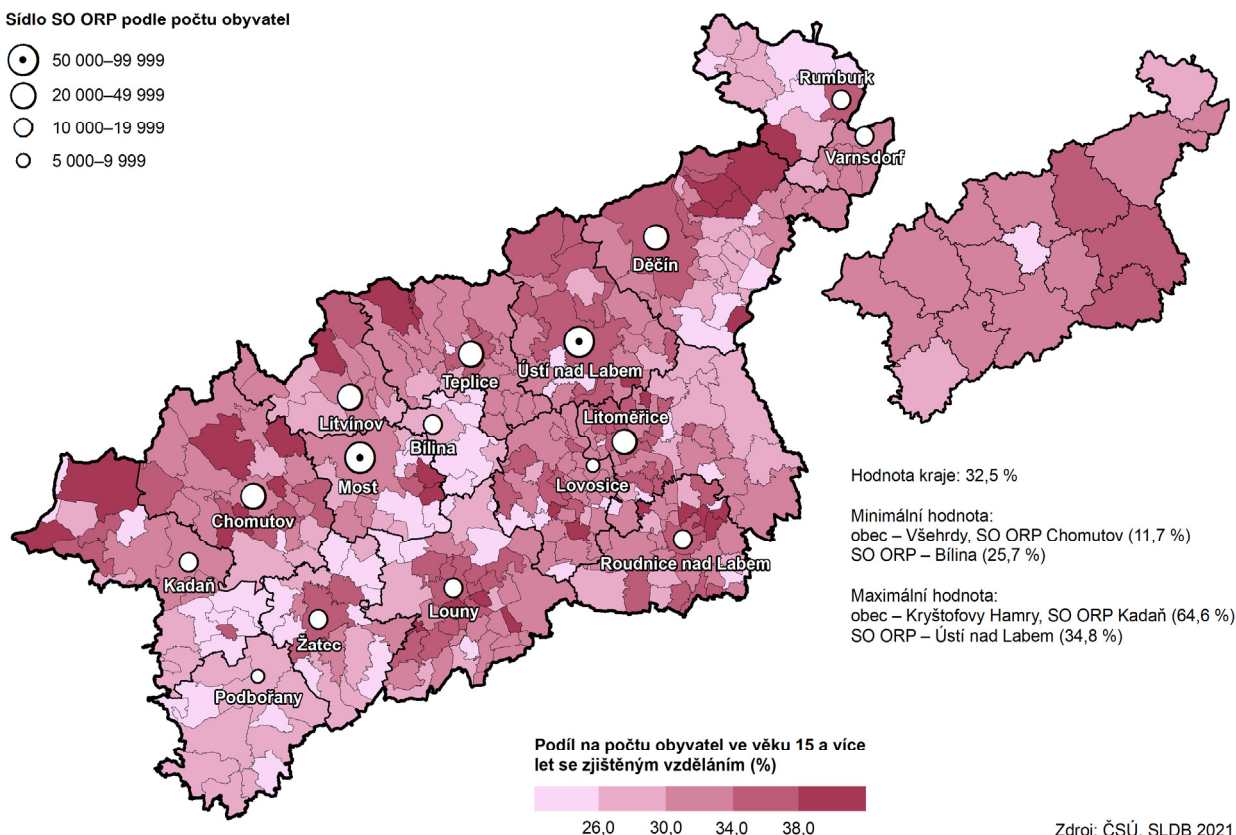

městě Praze, kde dosáhl 37,3 %, naproti tomu pouze 32,2% podíl byl zjištěn v Karlovarském kraji. Ústecký kraj s výše zmíněnými 32,5 % zaujímal mezi kraji druhou nejnižší pozici.

Obyvatelstvo se středním vzděláním s maturitou včetně nástavbového, pomaturitního a vyššího odborného studia v obcích a správních obvodech ORP Ústeckého kraje

Sídlo SO ORP podle počtu obyvatel

- 50 000–99 999
- 20 000–49 999
- 10 000–19 999
- 5 000–9 999

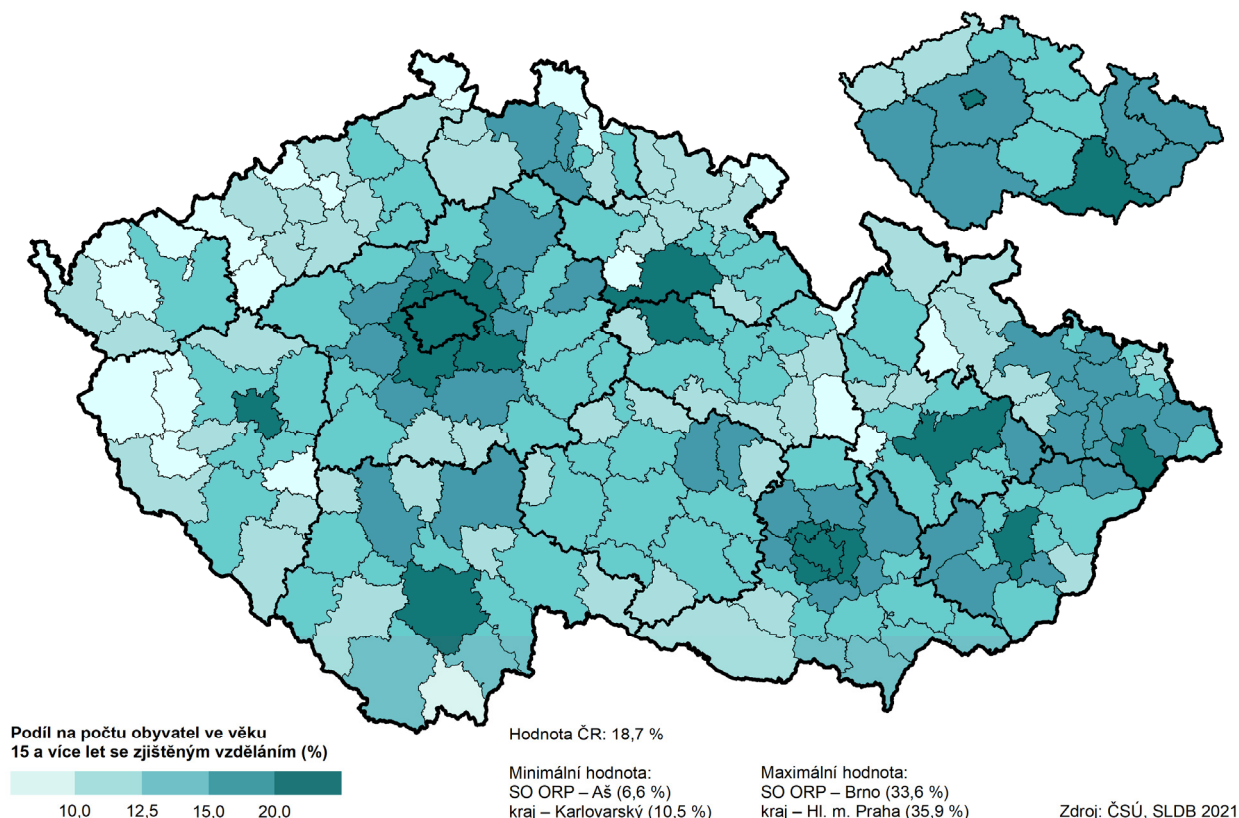

Z pohledu správních obvodů ORP v rámci Ústeckého kraje byl nejvyšší podíl osob s dosaženým středním vzděláním s maturitou vč. nástavbového, pomaturitního a vyšší odborné školy – více než 34 % – evidován v SO ORP Ústí nad Labem, Roudnice nad Labem a Litoměřice. Naopak nejnižší podíl této skupiny dosaženého vzdělání byl zaznamenán v ORP Bílina, a to 25,7 %. Obcí s nejvyšším podílem absolventů tohoto stupně vzdělání byly Kryštofovy Hamry (okres Chomutov), a to 64,6 %, nejnižší podíl evidovali rovněž v okrese Chomutov v obci Všehrdy (11,7 %).

V mezikrajovém srovnání byl nejvyšší podíl osob s vysokoškolským vzděláním na počtu obyvatel ve věku 15 a více let se zjištěným vzděláním ke dni sčítání 2021 zjištěn v hlavním městě Praze, a to 35,9 %, naopak nejméně početnou skupinu absolventů vysoké školy evidovali v Karlovarském kraji (10,5 %). Ústecký kraj byl s hodnotou 11,3 % druhý nejnižší.

Nejvyšší podíl vysokoškolských absolventů z pohledu správních obvodů Ústeckého kraje byl zaznamenán v SO ORP Ústí nad Labem (14,4 %), nejnižší ve správním obvodu ORP Bílina (6,8 %).

Obyvatelstvo s vysokoškolským vzděláním ve správních obvodech ORP a krajích

Porovnáme-li vzdělanostní strukturu obvykle bydlicího obyvatelstva kraje staršího 15 let podle velikosti sídel, vyplývá ze zjištěných výsledků SLDB 2021, že s rostoucí velikostí sídla klesal podíl osob se vzděláním základním, učňovským a středním odborným bez maturity. Opačný trend, tedy rostoucí hodnoty podílů s rostoucí velikostí sídla, byl zjištěn u podílů osob, které uvedly jako nejvyšší dosažené vzdělání vyšší typy škol, tedy vzdělání střední a vyšší odborné s maturitou včetně nástavbového a pomaturitního studia a vysokoškolské. Tato skutečnost může být ovlivněna koncentrací škol i pracovních příležitostí s vyššími kvalifikačními požadavky ve větších sídlech.

Tab. 3.8.2 Obyvatelstvo podle nejvyššího dosaženého vzdělání a velikostních skupin obcí

(podíly vypočteny ze zjištěných hodnot)

	Obyvatelstvo ve věku 15 let a více	v tom podle nejvyššího dosaženého vzdělání (%)					
		bez vzdělání	základní vč. neukončeného	střední vč. vyučení (bez maturity)	úplně střední (s maturitou), vč. nástavbového a pomaturitního	vyšší odborné, konzervatoř	vysokoškolské
Ústecký kraj	662 139	1,3	18,2	36,7	31,2	1,3	11,3
v tom obce s počtem obyvatel:							
do 199	4 941	1,0	16,0	40,0	31,2	1,5	10,3
200–499	37 178	0,9	17,0	41,4	29,9	1,1	9,7
500–999	49 665	1,4	17,8	40,3	29,6	1,2	9,8
1 000–1 999	54 277	1,6	18,4	39,7	29,8	1,2	9,4
2 000–4 999	65 362	1,3	19,4	39,7	29,3	1,1	9,3
5 000–9 999	41 592	1,3	20,6	39,0	29,0	1,3	8,7
10 000–19 999	125 213	1,3	18,5	36,6	31,2	1,5	10,9
20 000–49 999	157 018	1,2	17,4	34,2	32,7	1,4	13,1
50 000–99 999	126 893	1,3	17,8	33,6	32,5	1,3	13,5
100 000 a více	-	-	-	-	-	-	-

3.9 Způsob bydlení

Určujícím faktorem pro odvození místa obvyklého pobytu osoby byla deklaráce na sčítacím formuláři týkající se faktického bydliště osoby (bez ohledu na místo trvalého pobytu, resp. povoleného přechodného pobytu). Z celkového počtu 789,1 tisíc obvykle bydlících obyvatel Ústeckého kraje, zjištěného při sčítání 2021, bydlelo 788,8 tisíc bydlících osob v bytech (95,7 %). V porovnání s ostatními kraji byl jejich podíl čtvrtý nejnižší, nejvyšší podíl vykazovali v hlavním městě Praze (97,0 %), naproti tomu nejnižší podíl evidovali v Karlovarském kraji (94,5 %). Celorepublikový průměr dosáhl 96,0 %.

V různých typech ubytovacích zařízení sloužících k ubytování většího počtu osob (např. penziony pro důchodce, dětské domovy, ubytovny, věznice apod.) žilo v Ústeckém kraji 1,9 % bydlících osob. Tento podíl byl v mezikrajovém srovnání pátý nejvyšší, v porovnání s celou ČR byl o 0,1 p. b. nižší.

Mimo byty a zařízení, tzn. v nouzových obydlích, mobilních objektech, rekreačních chatách, chalupách nebo v obytných domech, ale mimo byty (ubytování v nebytovém prostoru) se v Ústeckém kraji sečetlo 2,5 % bydlících osob. Mezi kraji se jednalo o čtvrtý nejvyšší podíl, proti republikovému průměru byl vyšší o 0,3 p. b.

Tab. 3.9.1 Obyvatelstvo podle způsobu bydlení

	Celkem	v tom (%)		v tom věková skupina (%)		
		muži	ženy	0–14	15–64	65 a více
Bydlící osoby celkem	788 789	49,3	50,7	16,1	63,3	20,6
v tom:						
v bytech	754 677	48,7	51,3	16,4	63,1	20,4
v zařízeních	14 676	53,9	46,1	9,0	52,2	38,8
mimo byty a zařízení	19 436	67,3	32,7	8,8	78,7	12,6
Osoby bez domova	309	79,3	20,7	1,6	83,2	15,2

Jako osoby bez domova byly označeny osoby, které na sčítacím formuláři deklarovaly způsob bydlení „Žádné obydlí (bez domova)“. Za místo obvyklého pobytu bylo u osoby bez domova, v souladu s mezinárodními doporučeními, považováno místo sečtení. V Ústeckém kraji bylo takto sečteno 309 osob, což představovalo 0,04 % obvykle bydlících obyvatel kraje. Tato hodnota odpovídala celorepublikové úrovni. Mírně vyšší podíl evidovali v Moravskoslezském a Olomouckém kraji a v hlavním městě Praze.

Z pohledu jednotlivých okresů Ústeckého kraje byl nejvyšší podíl bydlících obyvatel v bytech sečten v okrese Teplice (97,1 %), nejnižší v okrese Louny (94,5 %). V ubytovacích zařízeních žila nejpočetnější skupina bydlících obyvatel v okrese Louny (2,6 %), nejnižší podíl byl v okrese Teplice (1,1 %). Mimo byty a zařízení byl nejvyšší podíl bydlících osob zjištěn v okrese Ústí nad Labem (3,0 %), nejnižší pak v okrese Teplice (1,8 %). Nejvyšší podíl osob bez domova byl evidován v okresech Chomutov a Most, shodně 0,06 % obvykle bydlících osob regionu. Nejnižší podíl vykázali ve 3 okresech kraje – Děčín, Litoměřice a Louny (shodně 0,02 %).